

VAASAN SEURAKUNTAYHTYMÄN ENERGIA- JA ILMASTOSTRATEGIA

2025-2027

VAASAN EV.LUT. KIRKKO⁺

SISÄLLYS

Johdanto	2
Tavoite 1:.....	3
Vähennetään kiinteistöjen hiilidioksidipäästöjä.....	3
Suositus 1.....	3
Suositus 2.....	3
Suositus 3.....	3
Suositus 4.....	3
Suositus 5.....	4
Tavoite 2: Vähennetään toiminnan hiilidioksidipäästöjä.....	5
Suositus 1.....	5
Suositus 2.....	5
Suositus 3.....	5
Suositus 4.....	6
Suositus 5.....	6
Tavoite 3: Päästöt kompensoidaan.....	7
Suositus 1.....	7
Suositus 2.....	7
Tavoite 4: Kirkko vaikuttaa aktiivisesti yhteiskunnallisena toimijana ja keskustelijana.....	8
Suositus 1.....	8
Suositus 2.....	8
Suositus 3.....	8
Suositus 4.....	8
Suositus 5.....	9
Tavoite 5: Seurakunnat sekä kirkon keskushallinto ovat sitoutuneita ilmastotyöhön	10
Suositus 1.....	10
Suositus 2.....	10
Suositus 3.....	10
Suositus 4.....	11
Suositus 5.....	11

JOHDANTO

Ihminen on osa luontoa. Ihminen on Jumalalle vastuussa siitä, miten hän luontoa kohtelee. Kristilliseen uskoon kuuluu yksinkertainen elämäntapa ja kohtuus. Kristinuskon on vastavoima kulutuskulttuurille.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko sitoutuu kansalliseen ja kansainväliseen työhön ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tavoitellen lämpenemisen rajoittamista 1,5 asteeseen esiteollisesta ajasta. Kirkko on hiilineutraali vuonna 2030. Tällöin kasvihuonekaasupäästöjä on vähennetty 80 % nykytasosta ja loput 20 % kompensoidaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kiinnittämällä huomiota seurakuntien omistamien metsien muodostamaan hiilivarastoon. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon energia- ja ilmastostrategiassa on asetettu tavoitteita hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen sekä päästöjen kompensointiin. Lisäksi seurakuntien ja kirkon keskushallinnon tulee olla sitoutuneita ilmastotyöhön ja kirkon tulee vaikuttaa aktiivisena yhteiskunnallisena toimijana ilmastoasioissa.

Vaasan seurakuntayhtymä on 23.2.2023 perustanut ympäristötyöryhmän vuosiksi 2023–2027. Työryhmän tehtävänä on huolehtia ja valvoa Vaasan seurakuntayhtymän ja sen seurakuntien ympäristötavoitteiden toteutumisesta Vaasan seurakuntayhtymän ympäristöohjelman mukaan. Seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian tavoitteet ovat yhdenmukaiset Kirkon energia- ja ilmastostrategian kanssa. Tässä strategiassa vastataan siihen, miten Vaasan seurakuntayhtymä toteuttaa Kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Energia- ja ilmastostrategian toimenpiteitä, tavoitteita ja aikataulutusta on asetettu Kirkon ympäristödiplomin vaatimassa ympäristöohjelmassa. Ympäristöohjelma on voimassa ympäristödiplomin kauden, ympäristötyöryhmä seuraa ja raportoi toimenpiteiden toteutumista.

TAVOITE 1:

VÄHENNETÄÄN KIINTEISTÖJEN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖJÄ

Suositus 1

Öljylämmityksestä luovutaan vuoteen 2025 mennessä.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymässä on öljylämmitys vielä Siltarannan kiinteistössä sekä Alskathemmetin leirikeskuksessa varajärjestelmänä. Niiden lämmitysmuoto tullaan muuttamaan ympäristöystävällisemmäksi, esimerkiksi bioöljy tai maalämpö/aurinko.

Aikataulu: 2025 aikana.

Suositus 2

Fossiilisilla polttoaineilla tuotetun sähkön käytöstä luovutaan vuoteen 2025 mennessä.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymä kilpailuttaa sähkön vuonna 2025 niin ettei tuotannossa käytetä fossiilisia polttoaineita.

Aikataulu: 2025 aikana.

Suositus 3

Seurakunnat selvittävät rakennustensa energiankulutuksen ja kirjaavat sen Basis-järjestelmään vuoden 2020 loppuun mennessä. Rakennusten energiatehokkuutta parannetaan.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän kiinteistöt on rekisteröity Basis-kiinteistöjärjestelmään ja sinne on myös kirjattu kiinteistöjen energialukemat vuodesta 2019 eteenpäin.

Aikataulu: Kiinteistöt on lisätty Basikseen. Energiatehokkuutta parannetaan jatkuvasti.

Suositus 4

Kirkkohallitus tarjoaa seurakunnille energianeuvontaa.

Toimenpide:

Kirkkohallituksen Kirkon Talotekniikka Teams-kanavalta on saatavissa energia- ja talotekniikkaneuvontaa sekä vertaistukea muilta seurakunnilta. Olemme aktiivisesti mukana Teams-keskusteluissa ja tarjotuissa webinaareissa.

Aikataulu: Jatkuva.

Suositus 5

Vähällä käytöllä olevista tiloista luovutaan ja tilojen yhteiskäyttöä lisätään.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymässä kiinteistöjen käyttöastetta on käyty läpi osana kiinteistöstrategian laatimista. Osasta kiinteistö on luovuttu jo aiemmin, mutta jatkossa panostetaan tilojen tehokkaaseen käyttöön, monikäyttöisyyteen ja tilojen terveellisyteen. Harkitaan myös aina mahdollisuutta vuokrata tilat siten, että mukana on yhteiskäyttötiloja, omistamisen sijaan.

Aikataulu: Arvioidaan tilojen käyttötarvetta ja muunneltavuutta kiinteistöstrategia-kaudella 2025–2029.

TAVOITE 2: VÄHENNETÄÄN TOIMINNAN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖJÄ

Suositus 1

Kirkossa siirrytään kestäviin hankintoihin muun muassa osallistumalla ilmastoystävällisiin yhteishankintoihin.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän hankintaohjeet on päivitetty vastaamaan ensisijaisesti ympäristö- ja ilmastoystävällisten hankintojen hankkimista.

Aikataulu: Hankintaohjeet päivitetään vuoden 2025 aikana.

Suositus 2

Kirkon toiminnassa suositaan ilmastoystävällistä ruokaa. Ruokahävikkiä vähennetään.

Toimenpide:

Hankintaohjeet määrittelevät ilmastoystävälliseen ruoan hankintaan.

Luomu-, lähi- ja kasvisruoan hankintaa lisätään.

Ruokahävikkiä vähennetään lisäämällä ympäristökasvatusta ruoan tuottamisen ilmastovaikutuksista kertomalla sekä Yhteinen pöytä -hankkeella. Lisäksi ruoan pakkauskoheen avulla saadaan valmistettu ruoka suoraan pakattua säännösten mukaisesti jaettavaksi. Ruokahävikkiä on minimoitu jakamalla tarjoilussa ylijäämäruokaa diakoniatyön kautta.

Aikataulu: Hankintaohje päivitetään 2025. Muu toiminta jatkuva.

Suositus 3

Kirkossa suositaan vähäpäästöistä liikkumista ja mahdollisuuksia etäosallistumiseen parannetaan. Lentämistä vähennetään ja siitä aiheutuvat ilmastopäästöt kompensoidaan.

Toimenpide:

Seurakuntayhtymän ja seurakuntien työntekijöiden liikkuminen työajalla tehdään vähäpäästöisimmän liikkumisen mukaan. Pyritään välttämään ylimääräistä autoilua ja kuljetuksia vahtimestaritöitä järjeistämällä.

Työsuhdepyöräetu on otettu käyttöön.

Koulutuksia ja kokouksia järjestetään kokonaan etänä tai pyritään tarjoamaan mahdollisuus halukkaille osallistua niihin etänä. Annetaan henkilökunnalle mahdollisuus työskennellä kotoa käsin 2 päivänä viikossa riippuen työn luonteesta.

Lentomat kustamista vältetään. Ensisijaisesti käytetään vähäpäästöisempää matkustustapaa, mutta jos täytyy lentää, matkat on kompensoitava. Vältettäessä lentämistä ja matkustamista, selvitetään aina ensin osallistumismahdollisuus etänä.

Aikataulu:

Seurakuntayhtymä on myynyt vuonna 2023 pikkubussin ja vanhan pakettiauton. Tilalle on otettu leasing-pakettiauto, jota käytetään paljon ruoka- ym. kuljetuksiin. Kuljetussuunnitelmaa on järkeistetty siten, että ajokilometrejä tulisi mahdollisimman vähän.

Osittain jatkuva.

Suositus 4

Kaikissa tiekirkoissa on sähköauton latauspiste 2021.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymässä on tiekirkko, Vaasan kirkko, johon asennetaan sähköauton latauspiste.

Aikataulu: Latauspiste on asennettu 11/2024.

Suositus 5

Kirkon sijoitustoiminnassa huomioidaan ilmastotavoitteet. Kirkko ei tee suoria sijoituksia fossiilisia polttoaineita tuottaviin yhtiöihin.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän sijoitusstrategiassa määritellään, ettei seurakuntayhtymä eikä siihen kuuluvat seurakunnat tee suoria sijoituksia fossiilisia polttoaineita tuottaviin yhtiöihin.

Rakennusurakoitsijoilta vaadimme rakennusjätteen vähentämistä ja kierrättämistä.

Aikataulu: Sijoitusstrategia päivitetään 2025.

TAVOITE 3: PÄÄSTÖT KOMPENSOIDAAN

Suositus 1

Selvitetään mahdollisuudet niiden ilmastopäästöjen kompensointiin, joita ei ole teknisesti tai taloudellisesti järkevää vähentää muilla keinoilla.

Toimenpide:

Kirkkohallitus tekee valmiit laskelmat seurakunnille Basis-järjestelmästä.

Aikataulu:

Kirkkohallituksen hiilijalanjälkilaskelma on saatu, mutta sen raportointia parannetaan vielä huomiomaan paremmin energiaystävälliset hankinnat, kuten vihreä sähkö tai lämpö. Järjestelmän avulla on mahdollista seurata erilaisten toimenpiteiden vaikutusta hiilijalanjälkeen ja tarvetta ilmastopäästöjen kompensointiin. Vuonna 2025.

Suositus 2

Kartoitetaan seurakuntien omistamien maiden (erityisesti metsien ja soiden) tila hiilivarastoina sekä arvo hiilinieluina vuoden 2020 loppuun mennessä. Laaditaan suunnitelma ja annetaan suositus, jonka avulla seurakuntien metsiä hoidetaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävästi siten, että niiden tila myös hiilivarastoina ja arvo hiilinieluina paranee.

Toimenpide:

Kirkkohallitus on tehnyt valmiit laskelmat seurakunnille Luken kanssa yhteistyössä. Kirkkohallitus laatii myös yhteistyössä Luken kanssa ohjeistuksen seurakunnille metsienhoitoon.

Aikataulu:

Metsiemme hiilinielumuinaisuuksia selvitetään ja metsienhoitosuunnitelmien toimenpanoa tarkastellaan vuonna 2025.

TAVOITE 4: KIRKKO VAIKUTTAA AKTIIVISESTI YHTEISKUNNALLISENA TOIMIJANA JA KESKUSTELIJANA

Suositus 1

Kirkko rohkaisee ja haastaa viestinnässään ja toiminnassaan jäsenensä mukaan ilmastotyöhön ja hiilineutraaliustavoitteisiin.

Toimenpide:

Kukin seurakunta huomioi yhteiskunta- ja ympäristövastuun sekä haastaa ja rohkaisee seurakuntalaisia mukaan omalla tavallaan. Tavat ja aikataulut näkyvät seurakuntien ympäristökasvatussuunnitelmissa.

Aikataulu: Jatkuva.

Suositus 2

Rippikouluun osallistuneet tiedostavat ilmastovastuunsa. Rippikoulut toteutetaan ympäristöystävällisesti (Vihreät riparit -kriteerit).

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän seurakuntien rippikouluissa toteutetaan Vihreät riparit kriteeristöä.

Aikataulu: Jatkuva.

Suositus 3

Kirkko vaatii päättäjiltä rohkeita ilmastotoimia.

Toimenpide:

Toimimme kirkon näkemyksen ja opin mukaan. Nostamme esille synnin, jonka teemme, kun emme vaali luomakuntaa. Seurakuntien työntekijät, luottamushenkilöt tai seurakuntalaiset ottavat kantaa paikallisiin tai valtakunnallisiin päätöksiin, jotka ovat ristiriidassa ympäristö arvojen kanssa.

Aikataulu: Jatkuva.

Suositus 4

Seurakunnat tekevät yhteistyötä toisten seurakuntien, kuntien, kaupunkien, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimenpide:

Tehdään yhteistyötä Vaasan kaupungin kanssa ilmastotempauksissa ja eri projekteissa, jotka edesauttavat ilmastotyötä. Yhteistyöprojekteja voivat olla esimerkiksi yhteistyö pyöräilyviikon pyöräilybrunssin järjestämisessä. Osallistutaan aktiivisesti muiden toimijoiden ympäristöhankkeisiin ja projekteihin, kuten Österbottens hållbarhetsvecka.

Järjestetään oma ympäristöpäivä luottamushenkilöille, jossa kerrotaan seurakuntayhtymän ja seurakuntien ympäristöteoista.

Aikataulu: Jatkuva.

Suositus 5

Kirkko edistää globaalia ilmasto-oikeudenmukaisuutta.

Toimenpide:

Huomioidaan lähetystyössä ja eri keräyksissä kuten Yhteisvastuussa ja Vastuuviikon keräyksissä.

Aikataulu: Jatkuva.

TAVOITE 5: SEURAKUNNAT SEKÄ KIRKON KESKUSHALLINTO OVAT SITOUTUNEITA ILMASTOTYÖHÖN

Suositus 1

Kaikki seurakunnat toteuttavat kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategia toteuttaa kirkon energia- ja ilmastostrategian tavoitteita.

Aikataulu:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategia on päivitetty 2024 loppuun mennessä.

Suositus 2

Kirkkohallitus osoittaa riittävät resurssit näiden ilmastotavoitteiden toteutumisen seurantaan ja seurakuntien ilmastotyön tukemiseen. Kirkkohallitukseen nimetään koordinaattori ja osoitetaan työlle riittävät taloudelliset resurssit.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian mukaisesti seurakuntayhtymän toiminta noudattaa Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan vaatimuksia.

Aikataulu:

Seurakunnan toiminta on auditoitu Kirkon ympäristödiplomi 2020 mukaisesti ja ympäristödiplomi myönnettiin joulukuussa 2022 ja se on voimassa 20.12.2027.

Sisäinen väliauditointi tehdään vuonna 2025.

Kirkon ympäristödiplomi uusitaan vuoden 2026 aikana.

Suositus 3

Kirkkohallitus tuottaa toimintamallin, jossa seurakuntalaiset ja paikalliset toimijat kutsutaan etsimään paikallisia ratkaisuja hiilineutraaliuteen.

Toimenpide:

Kirkkohallitus tekee tiekartan asiasta. Kirkon ympäristödiplomin käsikirjasivustolta löytyvät tällä hetkellä suuntaviivat ja tavoitteet hiilineutraaliuden parantamiselle ja ympäristövastuun käytännön toteuttamiselle.

Aikataulu:

Ympäristödiplomiin liittyvät omat strategiat ja suunnitelmat sekä katselmustaulukko toimivat tällä hetkellä meidän tiekarttanaamme hiilineutraaliuteen.

Suositus 4

Kaikilla seurakunnilla sekä tuomiokapituleilla ja Kirkkohallituksella on Kirkon ympäristödiplomi 2025.

Toimenpide ja aikataulu:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian mukaisesti seurakuntayhtymän toiminta on auditoitu Kirkon ympäristöjärjestelmän mukaisesti vuonna 2021.

Vaasan seurakuntayhtymälle on myönnetty Kirkon ympäristödiplomi 2022.. Sisäinen väliauditointi tehdään vuonna 2025 ja diplomi uusitaan vuonna 2026.

Suositus 5

Tavoitteiden toteutumista ja riittävyyttä arvioidaan vuosittain.

Toimenpide:

Vaasan seurakuntayhtymän energia- ja ilmastostrategian tavoitteita ja niiden riittävyyttä seurataan vuosittain tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksissa. Ympäristötyöryhmä seuraa Kirkon ympäristödiplomissa vaadittua ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista kokouksissaan.

Aikataulu:

Vaasan seurakuntayhtymän ympäristötyöryhmä seuraa toteutumista vuosina 2021–2025 raportoiden seurakuntayhtymän tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa.